

Vergaderjaar 2007–2008

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 662

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2008

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij vijf fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. *Health Check* Wetgevingsvoorstellen Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
2. Mededeling inzake Europees partnerschap voor onderzoekers;
3. Mededeling inzake ICT-bijdrage aan energie-efficiëntie;
4. Verordening inzake veiligheidseisen motorvoertuigen;
5. Mededeling inzake de Unie voor Mediterrane regio.

Hierbij zou ik u graag willen informeren over een ICT probleem van de EU website dat zich heeft voorgedaan in de periode 30 april tot en met 11 juni 2008.

Door dit probleem is het niet mogelijk gebleken nieuwe commissievoorstellen te traceren. Het gevolg is dat het derde fiche vertraging heeft ondervonden.

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche 1 : Health Check Wetgevingsvoorstellen Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

1. Algemene gegevens

Voorstellen voor verordeningen voor directe inkomensondersteuning voor landbouwers, voor aanpassingen aan de gemeenschappelijke markt-ordening voor landbouwproducten, voor steun aan plattelandsontwikkeling en voor Gemeenschapsrichtlijnen voor plattelandsontwikkeling in de periode 2007–2013.

Datum Commissiedocument: 20 mei 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 306/4

Pre-lex: http://ec.europa.eu/agriculture/healthcheck/index_en.htm

Nr. Impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: SEC(2008)1885/2 + SEC(2008)1886 en SEC(2008)1917 + IAB Opinion 1st IA + IAB Opinion 2nd IA.

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep Landbouw, Speciaal Landbouwcomité (CSA), eerste behandeling in Landbouwrapport juni, mogelijk akkoord in Landbouwrapport 17 en 18 november 2008

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Rechtsbasis: Artikel 36, 37 en 299(2) van het EG-verdrag

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Gekwalificeerde meerderheid, adviesrecht Europees Parlement

Comitologie: Nee

2. Samenvatting BNC-fiche

De wetgevingsvoorstellen van de Commissie vloeien voort uit een intensief debat dat in de periode van november 2007 tot mei 2008 is gevoerd op basis van een Mededeling over de *health check* die de Europese Commissie op 20 november 2007 presenteerde. Op 6 juni 2008 stuurde de minister van LNV een uitgebreid kabinetsstandpunt naar de Tweede Kamer over de bovengenoemde *health check* wetgevingsvoorstellen van de Commissie.

Samenvattend is het kabinet van oordeel dat de Commissie een benadering kiest die goed aansluit bij mondiale ontwikkelingen en de Nederlandse uitgangspunten. De beloning van maatschappelijke prestaties via het GLB die het kabinet voorstaat, kan op basis van de geschetste inzet van de Commissie langs verschillende sporen worden verwezenlijkt. Op het gebied van de inkomenssteun ziet het kabinet veel aanknopingspunten om tot de in het coalitieakkoord gewenste sterkere koppeling te komen tussen inkomensstoeslagen en maatschappelijke waarden. Ook de voorstellen op het gebied van de afslanking van het markt- en prijsbeleid passen binnen de gewenste benadering, zoals geformuleerd in de recente kabinetsreactie. De voorstellen sluiten verder aan bij de Nederlandse inzet wat betreft de passages over vereenvoudiging, regionalisatie, *cross compliance*, en de beëindiging van de energiepremieregeling.

De Europese Gemeenschap heeft exclusieve bevoegdheid op het terrein van het gemeenschappelijke landbouwbeleid, derhalve is subsidiariteit niet van toepassing. Nederland beoordeelt de proportionaliteit als positief.

3. Samenvatting voorstel

a) Inhoud voorstellen:

De voorstellen hebben tot doel het GLB verder te moderniseren, te vereenvoudigen en te stroomlijnen en resterende belemmeringen uit de weg te ruimen om de landbouwsector te helpen op de groeiende vraag naar levensmiddelen in te spelen. De Commissievoorstellen gaan onder meer over:

- de werkingssfeer van *cross compliance* (randvoorwaarden voor inkomenssteun);
- de verhouding tussen de eerste pijler (inkomenssteun/markt- en prijsbeleid) en de tweede pijler (plattelandsontwikkeling) van het GLB;
- verdere ont koppeling van de directe inkomenssteun;
- de afslanking van het resterende handelsversturende markt- en prijsbeheersingsinstrumentarium.

Verder maken onderwerpen zoals het afschaffen van de melkquotering per 2015 en de daarbij behorende «zachte landing» en administratieve lastenverlichting voor ondernemer en overheid onderdeel uit van de Commissievoorstellen. (Zie voor een uitgebreide omschrijving punt 9.2).

b) Impact-assessment Commissie:

Uit de impactanalyse van de Commissie blijkt dat het huidige, in 2003 hervormde regelgevingskader bijdraagt tot de verwezenlijking van de voornaamste GLB-doelstellingen. In de analyse wordt onderzocht op welke punten het bestaande beleid kan worden aangepast om nog doeltreffender te functioneren. De tenuitvoerlegging van de bedrijfstoelageregeling en de geleidelijke uitbreiding van de ont koppeling naar andere sectoren vormen een antwoord op de noodzaak de mogelijkheid te bieden hun inkomensondersteuningsmodel aan te passen. Een verder doorgevoerde ont koppeling en een uitbreiding van de verlening van producentensteun tot sectoren die nog niet volledig zijn ont koppeld, kunnen de marktgerichtheid van het GLB fors verbeteren. In een aantal sectoren evenwel kan de ont koppeling overgangsmatregelen nodig maken om het hoofd te bieden aan economische, sociale of milieuproblemen. Dankzij een herziening van de werkingssfeer van de randvoorwaarden kunnen de administratieve lasten worden verminderd en de nieuwe uitdagingen, die sinds 2003 veel zichtbaarder op de voorgrond zijn getreden, worden aangepakt.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid: Onderhavige onderwerpen behoren tot de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschap.

b) Functionele toets:

- *Subsidiariteit:* n.v.t. De onderwerpen behoren tot de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschap.
- *Proportionaliteit:* positief
- *Onderbouwing:* Voor een grotere marktgerichtheid van de Europese landbouw is de voorgestelde verdere ont koppeling van de inkomenssteun van de concrete productie een voorwaarde. Productierichting en -omvang worden door ont koppelde inkomensondersteuning immers niet langer beïnvloed. Tevens maakt het voorgestelde een einde aan de gekoppelde inkomenssteun en afbouw van handelsversturende elementen als productiebeperking (quotering!), importbeperkingen en exportsubsidies mogelijk. Ont koppeling betekent bovendien een sterke

reductie van het aantal verschillende steuninstrumenten, hetgeen de vereenvoudigingsdoelstelling van de *health check* in hoge mate dient. De vormgeving van de resterende instrumenten is ook zodanig gekozen dat hiermee een grote vereenvoudiging wordt bereikt (belangrijk voorbeeld is de voorgestelde harmonisatie van de verschillende soorten toeslagrechten). De door de Commissie geformuleerde «nieuwe uitdagingen» moeten volgens de voorstellen in het bijzonder door maatregelen in het kader van het plattelandsontwikkelingsbeleid worden bereikt; gelet op de hier in het geding zijnde beleidsvraagstukken (klimaat, biodiversiteit etc.) waarin vooral de relatie tussen het landbouwbedrijf en zijn omgeving aan de orde is, past deze keuze van de Commissie bij de geformuleerde nieuwe uitdagingen.

- c) *Nederlands oordeel*: Nederland steunt ten algemene de wetgevingsvoorstellen van de Commissie. De uit de voorstellen voortvloeiende vereenvoudigingen leiden tot verlaging van administratieve, uitvoerings- en controlelasten. Met de voorgestelde mogelijkheden om historische referentiegegevens als basis voor de ontkoppelde steun te vervangen door een meer *flat rate* basis zijn ook de voorwaarden gecreëerd om de in het Coalitieakkoord gewenste vermaatschappelijking van de inkomensondersteuning vorm te geven. Op onderdelen, in het bijzonder waar het gaat om het voorgestelde artikel 68, zijn de voorstellen evenwel erg gedetailleerd en daarmee te weinig flexibel. Hetzelfde geldt voor de wijze waarop de zogenoemde «nieuwe uitdagingen» als verplichtend nieuw onderdeel in de plattelandsontwikkelingsprogramma's worden ingevoegd. Op zijn minst zou de mogelijkheid moeten bestaan om naast dan wel geheel of gedeeltelijk in de plaats van de genoemde onderwerpen nationaal van belang geachte beleidsvraagstukken aan te pakken (zie ook par. 9.2.3).

5. Implicaties financieel

- a) *Consequenties EG-begroting*: De voorstellen leveren in de periode 2009–2013 een besparing op van € 428 mln. op de uitgaven. De ontvangsten van de Gemeenschap nemen tegelijkertijd af met € 165 mln.
- b) *Financiële, consequenties (incl. personele) voor Rijksoverheid en/of decentrale overheden*: Ja, omvang echter nog niet precies vast te stellen. Voorstel voor 8% extra verplichte modulatie zal tot extra nationale cofinancieringsbehoefte van ca. € 120 mln. leiden (periode tot 2013). Hiertegenover staat minder afdracht aan Brussel van ca € 15 mln.
- c) *Financiële, consequenties (incl. personele) bedrijfsleven en burger*: Ja, omvang echter nog niet precies vast te stellen. De afschaffing van de braakleggingsregeling en de verruiming van de melkquotering geven de akkerbouwsector respectievelijk de melkveehouderijsector de mogelijkheid om meer te produceren met als effect meer inkomsten, de mogelijkheid om meer te produceren geldt uiteraard binnen de vigerende milieu-randvoorwaarden.
- d) *Administratieve lasten voor Rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger*: Ja, omvang echter nog niet precies vast te stellen. De hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet leiden tot vereenvoudigde regelgeving en minder administratieve lasten voor rijksoverheid en begunstigden. De analyse van simplificatie-effecten voor landbouwers (positief en negatief) in de *impact assessment* van de Commissie zou moeten worden verrijkt door kwantitatieve informatie over de verschillende opties en over mogelijke gevolgen op bedrijfsniveau en voor overheden.

6. Implicaties juridisch

- a) *Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctio-nering beleid:* Aanpassing van nationale regelgeving betreffende de directe inkomenssteun en interventie, alsmede van het door Rijk en provincies vastgestelde Plattelandsontwikkelingsprogramma op basis van Vo 1698/2005.
- b) *Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:* Inwerkingtreding is voorzien voor 1 januari 2009. Hoewel dit kort na de voorziene besluitvorming door de Raad in november a.s. is, is dit haalbaar: voor wat betreft de inkomenssteun is voor 2009 voorzien in voortgezette werking van bepaalde gekoppelde steunregimes van de bestaande Verordening 1782/2003 en moeten volgens de voorstellen voor 1 augustus 2009 nadere nationale keuzes betreffende de verdere ontkoppeling worden gemaakt voor 2010 en verder. De nationale implementatie van de bedrijfstoelagen behoeft voor 1 januari 2009 geen ingrijpende wijzigingen om met de nieuw voorgestelde tekst in lijn te zijn. De voorgestelde uitbreidingen van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) moeten volgens de voorstellen gereed zijn voor 1 januari 2010. Hiervoor is een jaar beschikbaar, hetgeen gelet op de gedeelde verantwoordelijkheid van Rijk en Provincies voor het Nederlandse POP en de in de verordening voorgeschreven goedkeuringsprocedure een vrij krappe termijn is.
- c) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling:* Geen; volgens Akkoord van Luxemburg van 2003 heeft het huidige GLB een looptijd tot 2013.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

De genoemde Commissievoorstellen hebben consequenties voor de uitvoering en handhaving. Het betreft immers veranderingen in regelgeving die de uitbetaling van meer dan € 1 mld. aan Nederlandse belanghebbenden betreffen.

- a) *Uitvoerbaarheid:* Doel van de Commissie is om de uitvoerbaarheid te verbeteren. De Commissie beoogt met de voorstellen ook een vereenvoudiging te kunnen realiseren. Nederland zet in op een daadwerkelijke, concrete en tastbare vereenvoudiging, onder meer op het gebied van *cross compliance*. Het gaat Nederland hierbij om de uitvoeringsaspecten van het randvoorwaardenbeleid. Nederland zal hiervoor steun zoeken bij andere lidstaten. Het doel van deze voorstellen is de uitvoeringslast voor ondernemer en overheid daadwerkelijk te kunnen terugdringen. Gelet op de reikwijdte van de Commissievoorstellen is het lastig om een concrete indruk te geven van de te bereiken resultaten.
- b) *Handhaafbaarheid:* Doel van de Commissie is om handhaafbaarheid te verbeteren. Nederland zal zich daar in de onderhandelingen ook specifiek voor inzetten.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

- a) De voorstellen hebben implicaties voor ontwikkelingslanden.
- b) *Toelichting implicaties:* De consequenties voor ontwikkelingslanden zijn louter positief als gevolg van de voorziene afbouw van het handelsversturende karakter van steuninstrumenten (ontkoppeling, afslanking interventiemechanismen, afname noodzaak van exportsteun, etc.).

9. Nederlandse positie, Nederlandse belangen en eerste algemene standpunt

Alvorens het kabinetsstandpunt in detail te schetsen, zullen enkele algemene kaders worden aangegeven die voor het kabinet van belang zijn in de discussie over de toekomstige invulling van het GLB.

9.1. Algemene Kaders

De Nederlandse inzet in de discussie over de toekomst van het GLB is neergelegd in het coalitieakkoord (TK 30 891, nr. 4) en de beleidsagenda die op Prinsjesdag is gepresenteerd (bijlage bij 31 200 XIV, nr. 8). Daarin is aangegeven dat de Europese afspraken over de hervorming van het landbouwbeleid het kader vormen voor het Nederlandse beleid en is vastgelegd dat het kabinet zich er naast de oorspronkelijke doelstellingen van voedselzekerheid en voedselveiligheid voor zal inzetten om de huidige Europese inkomenstoelagen in de landbouw in de toekomst meer te koppelen aan het realiseren van maatschappelijke waarden, zoals het in stand houden van het landschap en de zorg voor milieu en dierenwelzijn. De financiering van deze toeslagen dient volgens het coalitieakkoord te geschieden binnen een communautair kader.

Het kabinet zal ongewijzigd vasthouden aan het in december 2005 door regeringsleiders bereikte akkoord over de verdeling van het EU-budget in de periode 2007–2013 (TK 30 800 XIV, nr. 90) dat daaraan ten grondslag ligt.

De *health check* is een belangrijke stap in het bovengenoemde traject en kan worden gezien als opmaat naar de EU-begrotingsevaluatie. Wat in de *health check* wordt afgesproken dient te passen in de Nederlandse inzet voor de EU-begrotingsevaluatie voor de periode ná 2013, die de Kamer op 14 april jl. is toegezonden (TK 22 112, nr. 634). Meer principiële vragen, zoals over de optimale verdeling van verantwoordelijkheden tussen de lidstaten en de Unie en de omvang van de landbouwbegroting ná 2013, maken onderdeel uit van de discussie over de EU-begrotingsherziening en de financiële perspectieven voor de periode 2014–2020. Het kabinet is tegen die achtergrond van oordeel dat de *health check* niet mag leiden tot beslissingen die vooruitlopen op de onderhandelingen over de volgende financiële perspectieven.

Drie belangrijke mondiale thema's voor de verdere aanpassing van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zijn: de rol van de landbouw in ontwikkelingslanden bij armoedebestrijding; de groeiende vraag naar duurzame energie en de verwachte klimaatverandering; en de voortschrijdende handelsliberalisering en in het bijzonder de WTO-onderhandelingen. Ik verwijs u voor wat betreft deze mondiale ontwikkelingen en de algemene kaders inzake de recente ontwikkelingen in het GLB en het GLB van de toekomst naar het kabinetsstandpunt d.d. 6 juni (TK 28 625, nr. 59).

9.2. Kabinetsstandpunt health check-voorstellen

De voorstellen van de Commissie zijn mede gebaseerd op een publieke dialoog met alle betrokken maatschappelijke actoren. De consultatieronde van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft onder andere laten zien dat er maatschappelijke steun is om:

- duurzaam ondernemerschap in de landbouw verder te versterken;
- maatschappelijk waardevolle natuurgebieden en landschappen te beschermen door de rol van de ondernemer in het behoud en beheer van deze gebieden te versterken;

- (ook) via het GLB dierenwelzijn verder te stimuleren;
- voedselzekerheid in mondiale context als doel van het GLB niet uit het oog te verliezen; en
- het GLB niet los te zien van mondiale ontwikkelingen in bijvoorbeeld de vraag naar voedsel, het klimaat, de biodiversiteit en het GLB niet los te zien van de ambities zoals verwoord in de Millennium Ontwikkelingsdoelen.

Tegen de achtergrond van de geschetste mondiale ontwikkelingen en de uitkomst van de publieke dialoog hanteert het kabinet bij de beoordeling van de *health check* voorstellen de volgende uitgangspunten:

- de aanpassingen aan het GLB dienen bij te dragen aan een goed ondernemingsklimaat in de landbouw. Innovatie, *level playing field* binnen de EU en versterking van concurrentiekracht zijn daarbij sleutelwoorden. Ook dient de overheid een betrouwbare partner te zijn met een transparant, toekomstgericht, consistent en consequent beleid;
- Europese inkomstenstoeslagen dienen sterker gekoppeld te worden aan het realiseren van maatschappelijke waarden zoals het in stand houden van landschap en natuur, een vitaal platteland, duurzaam waterbeheer en de zorg voor milieu en dierenwelzijn;
- de aanpassingen aan het GLB dienen te passen in mondiale ontwikkelingen, verdragsverplichtingen en eisen zoals hierboven geschetst, bij te dragen aan de Verdragsdoelstellingen van het Europees landbouw- en plattelandsbeleid en een bijdrage te leveren aan andere beleidsdoelstellingen op het gebied van bijvoorbeeld natuur/biodiversiteit, milieu, internationale handel, ontwikkelingssamenwerking, etc.;
- verdere vereenvoudiging van regelgeving ter vermindering van administratieve en uitvoeringslasten is eveneens van belang. Het GLB kan bijdragen aan de algemene kabinetsdoelstelling van 25% reductie in administratieve lasten voor ondernemers. Ook moet de uitvoeringslast van de overheid omlaag vanwege de krimp- en efficiencytaakstelling die uit het coalitieakkoord voortvloeit.

In de wetgevingsvoorstellen van de Commissie staan drie onderwerpen centraal. Dit betreft directe inkomensondersteuning, de omgang met marktondersteunende beleidsinstrumenten en nieuwe uitdagingen op het gebied van klimaat, waterbeheer, hernieuwbare energie en biodiversiteit. Op elk van deze hoofdonderwerpen en de daaruit voortvloeiende deelonderwerpen zal nu separaat ingegaan worden.

9.2.1 Directe inkomensondersteuning

Het op een voor de hele samenleving goed zichtbare manier belonen van de maatschappelijke prestaties die de landbouwsector levert, is naar het oordeel van het kabinet de belangrijkste uitdaging voor de komende tijd. Eerste prioriteit van het kabinet zal zijn om dat beter tot uiting te laten komen in de wijze waarop de inkomensondersteuning in de eerste pijler van het GLB vorm krijgt. De *health check* biedt een uitstekende kans om daar een goed begin mee te maken en die wil Nederland met beide handen aangrijpen.

Lidstaten hebben de afgelopen jaren niet allemaal dezelfde basis gekozen voor directe inkomensondersteuning. Sommige lidstaten hebben zoals Nederland gekozen voor een historische grondslag, terwijl andere hebben gekozen voor verdeling naar regio's. Weer andere lidstaten hebben een tussenvorm ontwikkeld. De wens om te komen tot een gerichte beloning van maatschappelijke prestaties betekent dat het kabinet voornemens is om af te stappen van de nu geldende historische verdelingsgrondslag van inkomenssteun in Nederland. In haar wetgevingsvoorstellen scheidt de Commissie twee verschillende sporen daarvoor, die beide veel ruimte

bieden voor de door Nederland gewenste gerichte beloning van maatschappelijke prestaties. Allereerst kunnen reeds toegekende toeslagrechten op basis van objectieve criteria worden herverdeeld. Een tweede mogelijkheid is regionalisering van de inkomenssteun. Dat de Commissie deze beide sporen creëert om maatschappelijke prestaties beter te kunnen belonen, begroet Nederland van harte. Het kabinet is namelijk van oordeel dat reeds in de periode naar 2013 de eerste stappen daartoe gezet moeten worden. Beide door de Commissie geïntroduceerde sporen bieden goede aangrijpingspunten om, bijvoorbeeld gebiedsgericht, extra betalingen te doen voor maatschappelijke prestaties voor het collectief in stand houden of realiseren van specifieke waarden die van maatschappelijk belang zijn, bijvoorbeeld op het terrein van landschap, natuur, duurzaam waterbeheer en milieu.

Op aandringen van veel lidstaten – waaronder Nederland – stelt de Commissie in aanvulling op beide bovengenoemde sporen ook voor om artikel 69 van de Raadsverordening 1782/2003 (overigens nu omgengumerd tot artikel 68) flexibeler te maken. Met dit artikel in de hand kan een deel van de inkomenssteun worden herbestemd voor het stimuleren van bijvoorbeeld milieuvriendelijke landbouw, kwaliteitslandbouw en risico-verzekeringen. Het nu voorgestelde artikel biedt – naast bovengenoemde mogelijkheden – extra perspectieven voor flankerende maatregelen om de nagestreefde sterkere koppeling van inkomenssteun aan maatschappelijke prestaties te realiseren. Van belang is daarbij voor Nederland dat gebruik van artikel 68 betekent dat de betreffende middelen behouden blijven in de eerste pijler en daardoor worden ingezet op of rond het boerenerf. De wensen voor flexibilisering van dit artikel zoals de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit die de afgelopen tijd heeft bepleit, zijn door de Commissie voor een belangrijk deel gehonoreerd. Dit betreft bijvoorbeeld het feit dat dit artikel nu ook van toepassing kan zijn op ontkoppelde steun en niet zoals voorheen alleen op nog gekoppelde steun.

Tijdens een Algemeen Overleg op 7 maart jl. heeft de minister van LNV uw Kamer toegezegd nog dit jaar een hoofdlijnennotitie op te stellen waarin de ruimte die de *health check* moet gaan bieden om maatschappelijke prestaties gericht te belonen, wordt vertaald naar de Nederlandse situatie (TK 21 501–32, nr. 274). Deze hoofdlijnennotitie zal u inzicht geven in de ideeën van het kabinet over de vertaling van de geboden mogelijkheden naar de Nederlandse praktijk en de consequenties van de overgang naar een (geregionaliseerd) model van gerichte beloning voor maatschappelijke prestaties.

Ontkoppeling

Nederland heeft in 2004 al in beginsel besloten tot een volledige ontkoppeling van de directe inkomenssteun. Een aantal sectoren is hiervan toen echter uitgezonderd omdat een abrupte ontkoppeling tot ongewenste distorsies zou kunnen leiden. Het ging daarbij om de slachtpremies voor kalveren en volwassen runderen, lijnzaad, vlas, aardappelzetmeel en gedroogde voedergewassen. Aangekondigd werd dat deze sectoren bij wijze van uitzondering een periode van vier jaar zouden krijgen om te anticiperen op een volledige ontkoppeling per 2010 (TK 21 501-32, nr. 73). De afgelopen maanden heeft met de betrokken sectoren overleg plaatsgevonden en zijn analyses verricht naar de consequenties van volledige ontkoppeling. Op basis daarvan komt het kabinet voor de betreffende sectoren tot de volgende inzet.

Het kabinet streeft naar een volledige ontkoppeling van de inkomenssteun voor aardappelzetmeeltelers en verwelkomt de Commissievoorstellen daartoe. De Commissie stelt voor om de ontkoppeling in twee stappen

plaats te laten vinden (50% in 2011 en 100% in 2013). Ontkoppeling ineens in 2011 of 2012 verdient wat het kabinet betreft de voorkeur vanwege de administratieve en uitvoeringsvoordelen die daaraan zijn verbonden. De wens van Nederlandse telers en verwerkers om de evenwichtspremie voor de verwerkende industrie niet in 2011 maar in 2013 te ontkoppelen, kan het kabinet billijken. Die wens sluit aan bij de verwachte inzet van Duitsland als grootste aardappelzetmeelproducent van Europa.

Tegen de achtergrond van de eerder geschetste kabinetsinzet om nu snel tot volledige ontkoppeling te komen, is het kabinet tevreden met het Commissievoorstel dat ontkoppeling van slachtpremies voor kalveren en volwassen runderen al in 2010 mogelijk maakt. Tegelijkertijd biedt de Commissie de ruimte om de slachtpremies in 2010 en 2011 nog voor 50% gekoppeld te houden. Hoewel de keus voor volledige ontkoppeling van de kalverslachtpremie straks op nationaal niveau genomen mag worden en grote producenten als Italië en Duitsland hun slachtpremies reeds volledig hebben ontkoppeld, zal de minister van LNV meewegen op welke wijze lidstaten zoals België en Frankrijk die nog niet ontkoppeld hebben straks denken te gaan handelen en welke gevolgen dit zou kunnen hebben voor de Nederlandse concurrentiepositie. Met de sector is de minister van LNV in overleg over de technische vormgeving van de ontkoppeling. Van belang is dat de gekozen referentieperiode niet nadelig uitpakt vanwege de lagere dan gemiddelde productie gedurende de uitbraak van mond- en klauwzeer in 2001.

Voor de overige sectoren (lijnzaad, vlas en gedroogde groenvoeders) kan het kabinet zich goed vinden in de Commissievoorstellen. Deze voorzien in ontkoppeling van de inkomenssteun voor lijnzaad in 2010, de ontkoppeling van de verwerkingssteun voor korte vlasvezels in de loop van 2009, voor lange vlasvezels in twee stappen in 2011 en 2013, en de ontkoppeling van de steun aan groenvoederdrogerijen in 2011.

Het kabinet blijft van oordeel dat via flankerend beleid dient te worden voorkomen dat eventueel verlies van natuur/biodiversiteits- en milieuwwaarden optreedt als gevolg van volledige ontkoppeling.

Randvoorwaardenbeleid (cross compliance)

Het in 2003 geïntroduceerde randvoorwaardenbeleid (*cross compliance*) koppelt toekenning van bedrijfstoelagen aan de naleving van communautaire voorschriften op het gebied van voedselveiligheid, milieu en dierenwelzijn, alsmede aan de bepalingen van goede landbouw- en milieucondities (GLMC). Het kabinet onderschrijft het nut van *cross compliance* als impuls voor duurzame productie en conform de inzet van de Commissie als één van de mogelijke instrumenten om inkomens- toelagen beter te koppelen aan het realiseren van maatschappelijke waarden. Tegelijkertijd hecht het kabinet veel waarde aan de beperking van de administratieve last van *cross compliance* voor boer en overheid. Eerder dit jaar heeft een eerste vereenvoudiging van de regelgeving plaatsgevonden, maar naar de mening van het kabinet dienen in de *health check* verdere vereenvoudigingen te worden doorgevoerd. Zo zal de minister van LNV zich in de komende onderhandelingen inzetten om alleen de kernbepalingen uit de verschillende richtlijnen van toepassing te laten zijn die door de boer kunnen worden beïnvloed. Ook zal het kabinet zich beraden over toekomstige rol die de bepalingen van goede landbouw- en milieucondities (GLMC) kunnen spelen.

Hiernaast acht het kabinet het, zonder de vereenvoudigdoelstelling uit het oog te verliezen, van belang gebiedsgericht te kunnen differentiëren met de *cross compliance* voorwaarden. Daarmee wordt een extra mogelijkheid gecreëerd inkomenssteun te verbinden aan regionaal gewenste maat-

schappelijke prestaties. Tevens kan dan een goede balans worden gehandhaafd tussen enerzijds de eisen die worden opgelegd aan de landbouwers en anderzijds de tegemoetkomingen die deze landbouwers ontvangen.

Boven- en ondergrens aan inkomensondersteuning

De Commissie stelt voor zowel een boven- als een ondergrens te introduceren voor inkomenssteun. Het kabinet steunt de instelling van een ondergrens en kan zich vinden in de nu door de Commissie voorgestelde ondergrens van € 250. Dit zou ca. 4000 begunstigden in Nederland raken. Het kabinet is van oordeel dat de uitvoeringslasten van de uitbetaling van deze inkomenssteun in geen verhouding staan tot de beperkte betekenis van de steun voor de betreffende bedrijven. Overigens dient hierbij opgemerkt te worden dat dit voorstel pas leidt tot een besparing op de uitvoeringslasten als de nu nog gekoppelde steun volledig is ontkoppeld.

Het kabinet steunt de door de Commissie voorgestelde getrapte aftopping van inkomenssteun van bedrijven die meer dan € 100 000 per jaar ontvangen. Bij de invoering daarvan dient echter wel aandacht te worden besteed aan een aantal praktische zaken. Zo kunnen bedrijven zich splitsen of bedrijven met een hoge bedrijfstoelag kunnen een deel van hun toeslagrechten verkopen aan kleinere bedrijven. Grote bedrijven zouden ook een deel van hun toeslagrechten kunnen verhuren. Ook heeft het kabinet oog voor het feit dat het voorstel voor aftopping van inkomenssteun enkele nieuwe lidstaten met – als gevolg van collectivisatie tijdens hun communistische periode – zeer grote bedrijven waarvan meerdere gezinnen afhankelijk zijn, relatief zwaar treft.

Het kabinet kan ook instemmen met het voorstel van de Commissie om de middelen die in dit verband worden afgeroomd van bedrijven die meer dan € 100 000 per jaar aan inkomenssteun ontvangen toe te voegen aan de fondsen voor plattelandsontwikkeling. In Nederland zou het daarbij gaan om ca. 200 bedrijven die tussen de € 100 000 en € 200 000 inkomenssteun ontvangen en enkele tientallen bedrijven die meer dan € 200 000 ontvangen. In totaal worden deze bedrijven met het voorstel van de Commissie met ruim € 600 000 gekort (cijfers 2006).

9.2.2. Marktondersteunende beleidsinstrumenten

De Commissie maakt duidelijk dat zij inzet op een verdere afslanking van de nog resterende instrumenten voor markt- en prijsbeheer, in het bijzonder tegen de achtergrond van de gunstige vooruitzichten in de graan- en zuivelmarkt. Die benadering sluit aan bij de eerder geschetste algemene kabinetsinzet. Ook de inzet van de Commissie om een vangnet te behouden zonder gebruik te maken van gesubsidieerde export kan – afhankelijk van de precieze uitwerking – passen in het kabinetsstandpunt voor de komende periode. Want ook het kabinet wil in de *health check* de mogelijkheid behouden van een publieke noodvoorziening in geval van ernstige marktverstoringen mits het inroepen daarvan aan strikte, objectieve criteria wordt verbonden.

Op basis van een gedegen markt- en impactanalyse stelt de Commissie voor om het interventieplafond voor voedergranen tot nul te reduceren, zoals eerder dit jaar ook met maïs is gebeurd. Voor durumtarwe, rijst en varkensvlees stelt de Commissie voor om de mogelijkheid van interventie te beëindigen. Het kabinet ondersteunt die inzet.

Voor zachte tarwe, boter en magere melkpoeder wil de Commissie de automatische toepassing van interventie tegen de vaste interventieprijs vervangen door een systeem van inschrijving. Het kabinet verwelkomt

deze stap vanwege de extra marktoriëntatie die eruit voortvloeit. Om zeker te stellen dat deze drie resterende interventiemechanismen louter als vangnet functioneren, is het voor het kabinet van belang dat tevens maximale interventieplafonds en beperkte interventieperiodes worden ingesteld, conform de inzet van de Commissie.

Toekomst melkquotering

De minister van LNV heeft zich de afgelopen maanden met succes ingezet voor een verruiming van de melkquotering per 1 april 2008. Nederlandse melkveehouders hebben 2,5% extra quotum gekregen. Dat is echter pas een eerste stap. Het kabinet is van oordeel dat de melkquotering na 2015 – conform de eerder gemaakte afspraken – niet moet worden verlengd. De overschotsituatie die in 1984 aanleiding was om de melkquotering te introduceren, is omgeslagen in een tekortsituatie en de interventievoorraden zijn geheel verdwenen. Het is belangrijk dat de Raad in de *health check* definitief besluit over de beëindiging van de melkquotering per 2015.

Het kabinet deelt de analyse van de Commissie dat een geleidelijke quotumuitbreiding de beste manier is om toe te werken naar beëindiging van de quotering in 2015 en te komen tot een zachte landing van het quoteringssysteem. De voorstellen van de Commissie voor een quotumstijging van in totaal 5% tot 2013 acht het kabinet echter te laag. De marktanalyse die de Commissie heeft laten opstellen laat zien dat zeker voor Nederland een grotere quotumverruiming tot 2013 nodig is om de nagestreefde zachte landing te realiseren. Nederland zal daarop blijven aandringen bij de Commissie. Indien via quotumverruiming onvoldoende zicht bestaat op de gewenste zachte landing, zal het kabinet bij de Commissie aandringen op alternatieve maatregelen.

De Commissie geeft verder aan ruimte te willen maken voor maatregelen om eventuele negatieve effecten van de uitfasering van het melkquotumstelsel voor de melkveehouderij in benadeelde (berg)gebieden te verzachten. Het idee om lidstaten in staat te stellen om in het kader van een regionale benadering via een andere verdeling van hun nationale inkomenssteunenveloppe boeren in waardevolle gebieden gerichte compensatie te geven, heeft de sympathie van het kabinet. Bezien zal worden of toepassing ervan ook in Nederland voor bepaalde gebieden gewenst is.

Wat betreft de klimaat- en milieueffecten van het verdwijnen van de melkquotering blijkt uit de impactanalyse van de Commissie dat de EU in 2020 naar verwachting ruim 6% minder melkkoeien zal hebben dan in 2008. Concreet betekent dit dat als gevolg van de afschaffing van de melkquotering zowel de totale uitstoot van ammoniak als van broeikasgassen door de Europese melkveehouderij volgens de verrichte impactanalyse in alle lidstaten gezamenlijk zal dalen. In Nederland zal naar verwachting sprake zijn van een toename van het aantal melkkoeien. Naar de precieze gevolgen daarvan wordt momenteel nader onderzoek gedaan. Het kabinet is van oordeel dat uitbreiding van de melkproductie in Nederland plaats moet vinden binnen de geldende milieurandvoorwaarden en de daarmee samenhangende biodiversiteitsdoelstellingen.

Braaklegging

Voor het oogstjaar 2008 geldt een braakpercentage van nul. De Commissie stelt voor om het marktinstrument braaklegging af te schaffen. Zij verwijst daarbij naar de wereldwijde toename van de vraag naar granen en biomassa en de historisch lage graanvoorraden in de wereld. Met het verdwijnen van de verplichte braak, zou ook de nog steeds complexe regeling voor gewassen bestemd voor industriële verwerking of

voor de productie van energie op braakgelegde percelen, de zogenaamde *non food/non feed*-regeling, verdwijnen. Met het verdwijnen van de braakleggingsregeling wordt de uitvoering van de bedrijfstoelageregeling vereenvoudigd en daardoor verminderen de administratieve lasten van boeren, evenals de uitvoeringslast voor de overheid. Nederland steunt daarom het Commissievoorstel om braaklegging niet langer als markt-instrument te handhaven. Wel dient via flankerend beleid te worden voorkomen dat verlies van biodiversiteits- en milieuwaarden optreedt. Dit kan o.a. worden bereikt door de voorziene, gerichte beloning van maatschappelijke prestaties.

9.2.3 Klimaatverandering, bio-energie, waterbeheer en biodiversiteit

Als belangrijke nieuwe uitdagingen voor het GLB noemt de Commissie klimaatverandering, bio-energie, waterbeheer en biodiversiteit. De algemene benadering die de Commissie lijkt te kiezen, wordt positief gewaardeerd. Via versterking van het plattelandsbeleid wil de Commissie speciale maatregelen stimuleren op het gebied van klimaatmitigatie, waterbeheer, biodiversiteit en bio-energie. Bij waterbeheer denkt het kabinet onder meer aan de implementatie van de Kaderrichtlijn water en bij klimaat aan waterberging. Op het gebied van bio-energie ondersteunt het kabinet de suggestie van de Commissie om tweede generatie biobrandstoffen te stimuleren, maar is geen voorstander van productiesteun aan gewassen voor biobrandstoffen en ondersteunt daarom het Commissievoornemen om de bestaande steunregeling voor energiegewassen te beëindigen. De voorstellen die de Commissie nu doet passen goed in de overheidsvisie op de *bio-based economy* die de minister van LNV de Tweede Kamer op 8 oktober 2007 mede namens de ministers Cramer, Koenders, Van der Hoeven en Eurlings toezond (TK 29 575, nr. 16).

Modulatie

De Commissie stelt voor om in elke lidstaat 8% van de directe inkomenssteun extra af te romen en toe te voegen aan de beschikbare middelen voor plattelandsbeleid (tweede pijler). Deze extra modulatie betekent een ophoging van het bestaande verplichte modulatiepercentage van 5 naar 13%. De Commissie acht dit noodzakelijk vanwege de bovengenoemde nieuwe uitdagingen waar de landbouw in de EU voor staat. Het kabinet onderkent het belang van genoemde thema's en de wisselwerking ervan met de landbouw, met inbegrip van de noodzaak van innovatie, onderzoek en kennisverbreding. Het kabinet is er echter niet van overtuigd dat hiervoor extra verplichte modulatie noodzakelijk is. Door de gewenste omvorming van inkomenssteun tot beloning van maatschappelijke prestaties en de ruimere toepasbaarheid van het eerder genoemde artikel 68 zijn reeds voldoende aangrijpingspunten voor verdere vermaatschappelijking beschikbaar in de eerste pijler.

Het kabinet onderstreept het multifunctionele karakter van de landbouw en steunt daarom wel de gedachte dat als er voor extra verplichte modulatie wordt gekozen, deze eventuele extra modulatiemiddelen worden bestemd voor *nieuwe* uitdagingen. Aan een besluit tot eventuele extra modulatie verbindt het kabinet wel een aantal belangrijke voorwaarden. Het is allereerst van belang dat eventuele extra modulatie volledig terugvloeit naar Nederland en het kabinet is tegen die achtergrond tevreden dat de Commissie die wens nu heeft gehonoreerd in haar voorstellen. Mocht extra modulatie plaatsvinden, moet er ook ruimte zijn voor andere thema's die binnen Nederland maatschappelijk relevant worden gevonden. Dit betekent dat naast de door de Commissie genoemde onderwerpen waterbeheer, bio-energie, klimaatverandering en biodiversiteit ook ruimte moet zijn voor bijvoorbeeld dierenwelzijn (binnen de voorwaarden die de groene box in de WTO stelt). Rekening dient tenslotte

gehouden te worden met het feit dat van eventuele extra verplichte modulatie alleen gebruik gemaakt kan worden als voldoende nationale middelen beschikbaar zijn voor cofinanciering ervan. Over de inpassing van deze budgettaire lasten zal door het kabinet een nader besluit worden genomen.

Risico- en crisisbeheer

Risico- en crisisbeheer is een onderwerp dat in de belangstelling staat, zowel op nationaal als op EU-niveau. Ondanks aandringen van diverse lidstaten, blijft de Commissie tegenstander van een horizontaal Europees crisisfonds. Het kabinet ondersteunt die benadering. De primaire verantwoordelijkheid voor risico- en crisisbeheer ligt immers bij ondernemers zelf.

Het voorstel van de Commissie om binnen de eerste pijler (via artikel 68) extra gelden beschikbaar te kunnen maken voor het realiseren van risico- en crisisbeheersingsinstrumenten, speelt in op de dringende wens van veel lidstaten om binnen het GLB mogelijkheden te creëren voor risico- en crisismanagement. Het kabinet ondersteunt de voorzichtige aanpak die de Commissie kiest en kan het ook billijken dat de Commissie via flexibilisering van het eerder genoemde artikel 68 mogelijkheden wil bieden voor ondersteuning van risico- en crisismanagement.

Het is echter ook vanuit Nederlands perspectief opportuun om te bezien of maatregelen voor risico- en crisisbeheer kunnen worden opgenomen zonder de primaire verantwoordelijkheid daarvoor over te nemen van ondernemers in de sector. Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan stimulansen voor private verzekeringsstelsels. Het ontwikkelen van effectieve vangnetconstructies moet daarbij centraal staan, evenals een gelijkwaardig speelveld in Europa.

Vereenvoudiging

Vereenvoudiging van regelgeving en vermindering van administratieve lasten zijn nauw met elkaar verweven. Het kabinet onderschrijft de inzet van de Commissie om het huidige GLB verder te vereenvoudigen, maar had voor dit onderwerp meer aandacht verwacht in de Commissievoorstellen. De *health check* is ook een goede gelegenheid om vereenvoudigingen door te voeren in die regelgeving die disproportioneel veel administratieve lasten voor het bedrijfsleven en/of uitvoerings- en controlelasten met zich meebrengen. Veranderingen in het GLB zullen doorlopend getoetst moeten worden aan de administratieve lasten die er uit voort kunnen vloeien. In de uiteindelijke te maken keuzes in de *health check* zal daarmee nadrukkelijk door het kabinet rekening worden gehouden.

Fiche 2: Mededeling Europees partnerschap voor onderzoekers

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling «betere loopbanen en meer mobiliteit: een Europees partnerschap voor onderzoekers»

Datum Commissiedocument: 23 mei 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 317

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&Dosld=197020

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: Bespreking in de Raadwerkgroep onderzoek en in CREST¹ in juli. Raadsconclusies voorzien van Raad voor Concurrentievermogen van 15–16 september of mogelijk 1 december.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van OCW

2. Essentie voorstel:

De Commissie stelt een partnerschap voor ten behoeve van onderzoekers met als doel de inspanningen van individuele lidstaten te intensiveren en op elkaar af te stemmen. Er worden gezamenlijke doelen geformuleerd, maar de lidstaten zullen middels nationale actieplannen eigen prioriteiten aan kunnen brengen. De EU moet een aantrekkelijkere plaats voor onderzoekers worden en de mobiliteit van onderzoekers tussen landen, instellingen en tussen de academische en de private sector moet worden verbeterd.

De inzet van het partnerschap is om voor het einde van 2010 snelle, meetbare vooruitgang te bereiken op de volgende vier punten: 1) systematische openstelling van rekrutering voor alle Europese onderzoekers; 2) voldoen aan de behoeften inzake sociale zekerheid en pensioen van mobiele onderzoekers; 3) bieden van eerlijke arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden zoals verbeterde contractvoorwaarden, salarissen en kansen voor loopbaanontwikkeling; en 4) zorgdragen dat onderzoekers over de juiste opleiding en vaardigheden beschikken om kennis in resultaten om te zetten, inclusief door het versterken van de banden tussen universiteiten en industrie.

De Commissie vraagt de lidstaten begin 2009 nationale actieplannen op deze gebieden aan te nemen en dringt aan op hernieuwde inspanningen voor bestaande initiatieven zoals het Europese Handvest voor Onderzoekers en de Gedragscode voor de Rekrutering van Onderzoekers.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

In de mededeling wordt geen wet- of regelgeving aangekondigd. De Commissie roept de lidstaten op maximaal gebruik te maken van het bestaande Europese wettelijke kader en stelt een partnerschap voor waarin de lidstaten begin 2009 nationale actieplannen aannemen ten aanzien van de hierboven genoemde vier punten die voor het einde van 2010 moeten worden uitgevoerd. De voortgang wordt jaarlijks geëvalueerd op basis van overeen te komen indicatoren.

Aan het einde van de eerste fase van het partnerschap in 2010 zal een algemene evaluatie van de situatie en de resultaten van de acties van het partnerschap worden gemaakt en zal de Commissie de noodzaak onderzoeken van verdere EU-actie om eventueel bepaalde onopgeloste problemen aan te pakken.

Met het voorstel voor een partnerschap met de lidstaten omzeilt de Commissie in zekere zin de bevoegdheidsvraag. De lidstaten zullen immers zelf in nationale actieplannen aangeven welk beleid zij voeren ter verbetering van de mobiliteit en arbeidsvoorwaarden (en -omstandigheden) van onderzoekers, maar doen dit binnen een kader dat gesteld

¹ CREST (*Comité de la recherche scientifique et technique*) is een adviesorgaan van de Raad en de Commissie op het terrein van onderzoek.

wordt door de Commissie. De Commissie treedt daarmee niet buiten haar bevoegdheden, maar zoekt daar wel de grenzen van op.

De subsidiariteit van het voorstel is positief aangezien het gestelde doel, zorgen dat de EU een aantrekkelijke plaats is voor onderzoekers en het bevorderen van onderzoekersmobiliteit binnen de EU, alleen bereikt kan worden door gezamenlijke inspanningen van de lidstaten. Wel is Nederland van mening dat de Commissie vooraf meer duidelijkheid moet verschaffen over de criteria op basis waarvan zij wil beoordelen in 2010 of verdere EU-actie nodig is en welke EU-acties de Commissie dan zou willen ondernemen.

Ten aanzien van de proportionaliteit is het Nederlands oordeel negatief, gezien het zware rapportage- en monitoringsproces dat de Commissie voorstelt om de voortgang te bewaken. Daarnaast dient opgemerkt te worden dat sommige van de voorgestelde acties raken aan bevoegdheden die door Nederland gedecentraliseerd zijn naar de kennisinstellingen, zoals bijvoorbeeld het personeelsbeleid van universitaire instellingen. Nederland hecht eraan dat geen afbreuk wordt gedaan aan de autonomie van de instellingen.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland onderschrijft de noodzaak op Europees niveau aandacht te geven aan het realiseren van een open arbeidsmarkt voor onderzoekers, met goede loopbaanvooruitzichten. Tevens ondersteunt Nederland op hoofdlijnen de analyse in de mededeling en de vier gekozen onderwerpen.

Sinds de start van de Lissabonstrategie 2000 zijn er door de Commissie vele beleidsactiviteiten voor onderzoekers ontwikkeld en geïmplementeerd:

- het ERA-MORE netwerk met mobiliteitsportaal bestaat sinds 2003/2004 om onderzoekers te ondersteunen in hun carrière en persoonlijke ontwikkeling door middel van internationale mobiliteit. ERA-MORE voorziet in informatie over trainings-/opleidingsmogelijkheden en vacatures. Per lidstaat wordt specifieke nationale informatie verstrekt over huisvestingsmogelijkheden, belastingstelsels e.d. Het netwerk bestaat nu uit 200 mobility centres in 35 landen;
- het ERA-Link initiatief is opgezet door de Commissie om met Europese onderzoekers buiten Europa contact te onderhouden. Een eerste pilot is gestart in 2006 met de Verenigde Staten en ERA-Link zal nu worden uitgebreid naar Japan en China;
- zo'n 70 000 onderzoekers zullen gebruik maken van de Marie Curie-Acties onder het Zevende Kaderprogramma en door de nieuwe Europese *Research Council* zal met een gemiddeld budget van € 1 mld per jaar de meest excellente onderzoekers worden gestimuleerd;
- tenslotte is in 2005 het Europese Handvest voor Onderzoekers en de Gedragscode om onderzoekers te rekruteren gepubliceerd.

Met deze nieuwe mededeling lijkt de Commissie te balanceren op de rand van haar bevoegdheden. Alhoewel er geen wettelijke maatregelen worden voorgesteld, wordt er maximaal gebruik gemaakt van het huidige wettelijke kader.

Nederland heeft met name aarzelingen bij de praktische uitwerking van het voorgestelde partnerschap.

Het risico is dat er een betrekkelijk zware coördinatiestructuur wordt ingesteld, zonder dat de inspanningen leiden tot een werkelijk open Europese arbeidsmarkt voor onderzoekers. Ook dreigt duplicering nu in de Voorjaarsraad van 2008 is afgesproken dat de monitoring van de voort-

gang op het terrein van de Europese Onderzoeksruimte (ERA) een duidelijkere plaats moet krijgen in de voortgangsrapportages van het Lissabonproces. Daarbij komt dat de voorgestelde termijnen voor het opstellen van een nationaal actieplan begin 2009 en realisering van geselecteerde acties eind 2010 weinig realistisch zijn.

Nederland zal daarom pleiten voor een lichtere invulling van het proces van beleidsuitwisseling. Bovendien constateert Nederland dat het niet evident is dat nationale overheden op de voorgestelde terreinen direct invloed kunnen uitoefenen, gezien de autonomie van kennisinstellingen en bedrijven op het gebied van personeelsbeleid en arbeidsvoorwaarden. Zie als voorbeeld de gevoeligheden omtrent het Europese Handvest voor Onderzoekers en de Gedragscode om onderzoekers te rekruteren. Dit zou bovendien in strijd zijn met het Europese streven naar vergroting van autonomie van universiteiten en andere kennisinstellingen.

Een ander punt dat Nederland naar voren wil brengen betreft het voorstel van de Commissie op het terrein van sociale zekerheidsrechten. Nederland is van mening dat gelijke behandeling van werknemers op het terrein van de sociale zekerheid voorop staat. Dit laat onverlet de mogelijkheden voor de lidstaten zelf om ten gunste van bepaalde groepen afwijkende maatregelen te treffen, rekening houdend met de positie van andere groepen die mogelijk voor eenzelfde soort regeling in aanmerking kunnen komen. Het verkennen van de mogelijkheden voor afwijking onder Verordening (EEG) nr. 1408/71 en het treffen van maatregelen onder bilaterale of multilaterale verdragen voor onderzoekers ziet Nederland als een eigen beleidsbevoegdheid van de lidstaten, die door hen zelf kan worden ingevuld.

In verband met de mogelijke gevolgen voor de kennisinstellingen zal het Nederlands standpunt verder worden uitgewerkt na overleg met het veld.

Fiche 3: Mededeling inzake ICT-bijdrage aan energie-efficiëntie

1. Algemene gegevens

Voorstel: De uitdaging van energie-efficiëntie aangaan via informatie- en communicatietechnologieën.

Datum Commissiedocument: 13 mei 2008

Nr. Commissiedocument: COM (2008)241 definitief

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&Dosld=197022

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: RWG Telecom, waarschijnlijk de Telecomraad van november

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Economische Zaken

2. Essentie voorstel:

Tijdens de Voorjaarsraad 2007 is het voornemen uitgesproken om van Europa een koolstofarme, energie-efficiënte economie te maken. Met deze mededeling schetst de Commissie hoe informatie- en communicatietechnologie (ICT) hieraan kan bijdragen en bouwt zij voort op het Europees Strategisch plan voor energietechnologie (SET-plan). Om energie-

efficiëntie te kunnen realiseren zal Europa er voor moeten gaan zorgen dat innovatieve oplossingen op basis van ICT beschikbaar komen en ten volle worden ontplooid. Niet alleen zal ICT de energie-efficiëntie hierdoor kunnen verbeteren en de strijd tegen klimaatverandering kunnen vergemakkelijken, het zal daarnaast ook de ontwikkeling bevorderen van een grote geavanceerde markt voor op ICT gebaseerde energie-efficiënte technologieën. Dit zal het concurrentievermogen van Europa verder stimuleren. De Commissie komt met een uiteenzetting van acties en aanbevelingen om de ICT sector inzetbaar te maken voor een meer energie-efficiënte economie. De Commissie deelt deze op in twee deelgebieden:

- Het aanpakken van de ICT sector zelf door de koolstofvoetafdruk¹ van ICT te reduceren;
- ICT als middel om de energie-efficiëntie in de economie te bevorderen.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Ja. De commissie komt met voorstellen voor onder meer het doen van verder onderzoek en het uitwisselen van best practices. Zo wil zij dat de mogelijkheden van «groen» aankoopbeleid binnen de ICT sector wordt nagegaan, dat nationale, regionale en Europese programma's worden aangewend voor het bevorderen van onderzoek voor nieuwe ICT technologieën en -toepassingen met een hoog energiebesparingspotentieel en dat onder de paraplu van het Zevende Kaderprogramma (KP7) grootschalige proefprojecten voor energiebeheerssystemen worden opgezet.

De subsidiariteit wordt als positief beoordeeld aangezien de ICT sector voornamelijk een internationale markt cq een grensoverschrijdende markt is. Er is synergie te behalen door Europees optreden. De proportionaliteit wordt ook als positief beoordeeld. De Commissie kondigt acties aan die de beleidsvrijheid van de lidstaten niet aantasten. Daarnaast zijn vele van de voorgestelde acties vrijwillig.

De mededeling vormt voor de Commissie het startpunt van een consultatie binnen de EU over de speerpunten van het EU-beleid die ook zal leiden tot kennisdeling en synergiekansen van nationale initiatieven.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland is positief over het initiatief van de Commissie om het thema van de rol van ICT ten aanzien van energie-efficiëntie op te pakken en kan zich goed vinden in de analyse en de aanpak van de Commissie. Op het terrein van de energie-efficiëntie van de ICT-apparatuur en de ICT-sector is nog veel winst te halen, zoals binnen Nederland vorig jaar al bleek uit een onderzoek naar deze aspecten door Tebodin/Meijer². Op basis van dit onderzoek werd besloten tot het nastreven van een Meerjarenafpraak Energiebesparing (MJA) voor de ICT-sector die in 2008 tot stand zou moeten komen. Zowel de MJA als de potentie van ICT voor het verminderen van energiegebruik worden in het kader van de actuele Rijksbrede ICT-Agenda (verschenen 9 juni 2008) als in het nieuwe Energierapport (18 juni 2008 publiekelijk gelanceerd) door het kabinet uitgewerkt. Vergelijkbaar met de aanpak van de Commissie spelen de ontwikkeling van zogeheten *smart grids* als het bevorderen van energie-intelligentere huizen in de nationale aanpak een rol. Een belangrijk element van de aanpak is het stimuleren van een goede dialoog tussen de verschillende betrokken disciplines. De door de Commissie georganiseerde consultatie

¹ De koolstofvoetafdruk van een organisatie is het volume broeikasgasemissies dat die organisatie produceert.

² «ICT stroomt door: inventariserend onderzoek naar het elektriciteitsverbruik van de ICT-sector & ICT-apparatuur», december 2007.

over de mededeling sluit daarbij aan. Nederland zal in de lijn van het nationale beleid inbreng leveren voor de consultatie.

Fiche 4: Verordening inzake veiligheidseisen motorvoertuigen

1. Algemene gegevens

Voorstel: Proposal for a regulation of the European Parliament and the Council concerning type-approval requirements for the general safety of motor vehicles (Nederlandse versie nog niet beschikbaar)

Datum Commissiedocument: 23.5 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 316 final

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&Dosld=197026

Nr. Impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
Impact assessment: SEC(2008)1909
Opinie Impact Assessment Board: EC(2008)1910

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep Motorvoertuigen, Raad voor Concurrentievermogen. Tijdpad voor behandeling Raad is nog onbekend.

Eerstverantwoordelijk ministerie: VenW, in nauwe samenwerking met EZ en VROM

Rechtsbasis: EG verdrag, Artikel 95 EG

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Gekwalificeerde meerderheid, codecisieprocedure

Comitologie: Regelgevingsprocedure met toetsing

2. Samenvatting BNC-fiche:

Het voorstel van de Commissie inzake motorvoertuigeisen is driedelig: 1) vereenvoudiging van de typegoedkeuringsregelgeving voor motorvoertuigen, 2) verplichtstelling van nieuwe verkeersveiligheidssystemen voor voertuigen en 3) nieuwe limietwaarden voor banden en bandendrukmeters). Nederland beoordeelt de subsidiariteit van het voorstel positief. Het proportionaliteitsoordeel is negatief.

Nederland steunt het streven naar vereenvoudiging van regelgeving, maar is van mening dat dit onderdeel van de voorgestelde verordening (vereenvoudiging van de typegoedkeuringsregelgeving voor motorvoertuigen) de regelgeving slechts compliceert. Nederland steunt het voorstel daarom ook niet op dit punt. Nederland steunt de verplichting van ESC-systemen (electronische stabiliteitscontrole), maar is vooralsnog niet overtuigd over de verplichting van AEBS (*Advanced Emergency Braking Systems* ofwel geavanceerde noodremsystemen) en LDW (*Lane Departure Warning Systems* ofwel waarschuwingssystemen voor het onbedoeld verlaten van de rijstrook). Nederland ziet graag extra argumenten voor deze keuzes. Nederland steunt de Commissie in de introductie van de voorgestelde normen voor nieuwe banden en bandendrukmeters, maar is van mening dat het tijdpad van invoering van de eisen korter kan dan de Commissie voorstelt, dat geluidsnormen voor bestelen vrachtwagenbanden scherper kunnen, dat een verplicht

evaluatiemoment noodzakelijk is en dat de definities scherper moeten worden omschreven.

3. Samenvatting voorstel:

a) Inhoud voorstel:

Het voorstel bevat drie onderdelen. Het eerste deel geeft gevolg aan het voornemen uit het CARS21-initiatief¹ om te komen tot meer vereenvoudigde regelgeving. Het behelst vervanging van een 50-tal specifieke richtlijnen door een enkele verordening waarin verwezen wordt naar voertuig-eisreglementen van de VNECE (Economische Commissie voor Europa van de VN). Het tweede deel van de regelgeving introduceert nieuwe regelgeving voor veiligheidssystemen van voertuigen. Zo wordt ESC verplicht gesteld voor alle voertuigen en worden AEBS en LDW verplicht gesteld voor zware voertuigen. Het derde deel van het voorstel scherpt bestaande limietwaarden voor geluidsproductie van nieuwe banden aan, en introduceert limietwaarden voor de rolweerstand en de «wet grip» (grip op vochtige wegdekken) van nieuwe banden. De limietwaarden gelden voor alle nieuwe banden die op de markt worden gebracht, inclusief bestaande types. Ook wordt TPMS (*Tyre Pressure Monitoring Systems ofwel bandendrukmeters*) verplicht gesteld voor personenvoertuigen.

b) Impact-assessment Commissie:

De Commissie geeft aan te verwachten dat het voorstel een duidelijke vereenvoudiging met zich meebrengt in de regelgeving voor type goedkeuring van voertuigen en daarmee bijdraagt aan de administratieve lastenverlichting. Ook verwacht de Commissie dat het voorstel bijdraagt aan de verbetering van de verkeersveiligheid en dat het bijdraagt aan de kwaliteit van het milieu door de geluidsproductie van verkeer te verminderen en de CO₂-uitstoot van verkeer te verminderen.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid:

De bevoegdheid van de EG is gebaseerd op artikel 95 van het EG-verdrag. Het betreft een gedeelde bevoegdheid.

b) Functionele toets

Subsidiariteit: positief.

Proportionaliteit: negatief.

Onderbouwing:

Regelgeving aangaande de technische eisen voor typegoedkeuring met betrekking tot veiligheid en milieu zijn voor een groot deel reeds geharmoniseerd op Europees niveau. Harmonisatie van voertuigeisen leidt tot schaalvoordelen bevordert een brede markttoegang. Vereenvoudiging van bestaande Europese regelgeving kan alleen door de EG worden opgepakt.

Het voorstel voor de vereenvoudiging van de regelgeving lijkt in de huidige vorm niet effectief bij te dragen aan de beoogde vermindering van administratieve lastendruk voor overheid en industrie, het proportionaliteitsoordeel daarover is negatief. Vorig jaar is met de vaststelling van Kaderrichtlijn 2007/46/EG over motorvoertuigeisen een belangrijke stap gezet in de vereenvoudiging van de systematiek van het Europese motorvoertuigeisenbeleid. Het principe hierachter is dat in de bijlage bij deze kaderrichtlijn alle VNECE-reglementen over motorvoertuigeisen zouden worden opgenomen, dat de Europese richtlijnen die overlappen met die reglementen worden ingetrokken en dat de bijlage ook naar de overige Europese regelgeving over motorvoertuigeisen zou verwijzen. Zo zou er één Europese kaderrichtlijn worden

¹ CARS 21: High Level Group die zich in 2006 op verzoek van de Commissie heeft gebogen over de competitiviteit van de Europese automobiellindustrie.

gecreëerd die het hele typegoedkeuringsproces van motorvoertuigen beslaat. Met het onderhavige verordeningvoorstel wijkt de Commissie echter af van deze lijn, door een nieuwe verordening te creëren over eisen ten aanzien van de veiligheid van motorvoertuigen, waarin ook weer verwezen wordt naar VNECE-reglementen en naar andere Europese regelgeving. Een extra schijf in de regelgeving dus, die afdoet aan de met de kaderrichtlijn beoogde vermindering van administratieve lastendruk. De verplichting van ESC zal inderdaad bijdragen aan de verkeersveiligheid en is daarmee wel proportioneel. De effectiviteit van de verplichtstelling van AEBS en LDW is echter minder overtuigend aangetoond. De voorstellen ten aanzien van normen aan nieuwe banden en bandendrukmeters zullen een effectieve bijdrage leveren aan de Europese doelstellingen op milieugebied en zijn daarmee proportioneel.

c) Nederlands oordeel:

Een effectief voertuigeisenbeleid kan in de context van een gemeenschappelijke markt alleen op Europees niveau tot stand komen. Nederland heeft een groot belang bij het spoedig tot stand komen van bronbeleid van voertuigen met betrekking tot klimaat en geluidsoverlast en kan zulk bronbeleid nationaal niet effectief tot stand brengen. Nederland oordeelt dan ook positief over de voorstellen die de Commissie doet ten aanzien van nieuwe banden. Tevens heeft Nederland een belang bij de verlaging van administratieve lasten op het gebied van typegoedkeuring. Met betrekking tot dit laatste onderdeel van de voorgestelde regelgeving vreest Nederland echter dat dit voorstel daar niet aan bijdraagt. Dit voorstel lijkt, zoals hierboven in 4b uiteengezet, een onnodige extra schakel tussen de 2007/46/EG kaderrichtlijn over motorvoertuigeisen en de VNECE-reglementen. Nederland hecht aan Europese maatregelen om de verkeersveiligheid te bevorderen en is positief over de voorgestelde verplichtstelling van ESC. Over de andere veiligheidssystemen (AEBS en LDW) is Nederland echter terughoudend. Twijfel bestaat of de keuze voor deze specifieke systemen de meest effectieve manier is om verkeersveiligheid te verhogen.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EG-begroting: Geen.

b) Financiële, consequenties (incl. personele) voor Rijksoverheid en/of decentrale overheden:

Vereenvoudiging typegoedkeuringsregelgeving: Deze zijn nog niet in detail bekend, maar zullen binnen het huidige voorstel niet significant zijn.

Geavanceerde veiligheidssystemen: Geen

Banden/TPMS: De voorgestelde regelgeving voor nieuwe banden brengt geen significante additionele kosten voor overheden met zich mee. Een aanscherping van de limietwaarden van nieuwe banden brengt bij tijdige implementatie die leidt tot een gemiddelde afname van 2–3 dB van de geluidsproductie van nieuwe banden voor de Rijksoverheid tot 2020 financiële baten met zich mee van € 300–400 miljoen¹ in besparingen op de aanleg van geluidsschermen, stille wegdekken en geluidsisolatie van woningen doordat de bron van verkeersgeluid afneemt. Voor decentrale overheden is hier bovenop een veelvoud aan besparingen bij de uitvoering van de Wet geluidhinder.

c) Financiële, consequenties (incl. personele) bedrijfsleven en burger:

Vereenvoudiging typegoedkeuringsregelgeving: Nog niet bekend.

Geavanceerde veiligheidssystemen: De geschatte kosten voor de systemen zijn per voertuig:

ESC – light vehicles: € 76–€ 250; zware voertuigen: € 400–€ 1500

AEBS: € 200–250

LDW: € 600

¹ Bron: «Stille Vooruitgang» (2007), Rendement van het Innovatieprogramma Geluid.

Banden/TPMS: Op basis van gegevens uit de *impact assessment* van de Commissie kan worden geconcludeerd dat de regelgeving gericht op nieuwe banden en TPMS positieve baten heeft voor consumenten, waarbij de hogere initiële aankoopkosten tussen een en twee jaar worden terugverdiend (nog los van de maatschappelijke baten). De geschatte hogere initiële aankoopkosten liggen voor TPMS op € 30 en voor de nieuwe banden op € 60 per voertuig.

d) Administratieve lasten voor Rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

In lijn met het advies van de *Impact Assessment Board* van de Commissie vindt Nederland dat de Commissie specifiek moet aangeven of en hoe nieuwe regelgeving administratieve lasten voor bedrijven zal besparen en hun competitiviteit zal bevorderen, vooral gezien het feit van de introductie van nieuwe standaarden die eventueel de vereenvoudigingsdoelen kunnen beïnvloeden.

Ten aanzien van het nationale programma administratieve lasten voor bedrijven is er sprake van een netto reductiedoelstelling van 25%. Dit betekent dat onvoorziene stijgingen van de administratieve lasten (voortvloeiend uit zowel nationale als Europese wet- en regelgeving) dienen te worden gecompenseerd door het beleidsverantwoordelijke departement, conform de interdepartementale hoofdafspraken voor compensatie van administratieve lasten-tegenvallers. Om te komen tot een merkbare vermindering van de administratieve lasten, dienen compensaties zoveel mogelijk te geschieden binnen het domein waarin de tegenvaller plaatsvindt (Bijlage 7 Miljoenennota).

Vereenvoudiging typegoedkeuringsregelgeving: Met kaderrichtlijn 2007/46/EG is de weg ingeslagen naar vermindering van administratieve lastendruk door introduceren van één kaderrichtlijn die het hele typegoedkeuringsproces van motorvoertuigen beslaat en door het schrappen van Europese richtlijnen die overlappen met VNECE-reglementen. Dit verordeningvoorstel doet daar echter aan af, omdat het een nieuwe verordening introduceert naast de kaderrichtlijn.

Geavanceerde veiligheidssystemen: geen

Banden/TPMS: geen

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctienering beleid:

De Commissie heeft in haar voorstel handhavings- en sanctieneringsbepalingen opgenomen. Evenals in kaderrichtlijn 2007/46/EG is vastgelegd, kan een lidstaat ook volgens dit voorstel zelf bepalen welke sancties er staan op het niet naleven van de bepalingen van de verordening, mits deze sancties effectief, proportioneel en afschrikwekkend zijn. Het onderhavige voorstel voegt daar een rijtje overtredingen aan toe waarop in ieder geval een sanctie moet staan. Daarnaast moeten de lidstaten de sancties die ze instellen notificeren bij de Commissie.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:

De verordening zal in werking treden 20 dagen na publicatie in het Officiële Publicatieblad van de Europese Unie. Ze zal echter pas vanaf 29 oktober 2012 worden toegepast. Deze datum lijkt haalbaar.

c) Evaluatie-/horizonbepaling:

Het voorstel bevat geen evaluatie- of horizonbepaling. Nederland acht het wenselijk wel een evaluatiemoment in te bouwen voor de normen die aan nieuwe banden gesteld worden.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid:

Vereenvoudiging typegoedkeuringsregelgeving. Voor wat betreft de beoogde vereenvoudiging van de typegoedkeuringsregelgeving, de verbetering van de transparantie en vermindering van administratieve lasten zullen de voorgestelde maatregelen leiden tot een aantal knelpunten, waaronder een vermindering van de herkenbaarheid van de goedkeuringen, een hoge frequentie van wijzigingen van de op te stellen verordening met consequenties voor aanpassing van programmatuur voor de registratie van de goedkeuringen, complicaties in geval van meerfasengedkeuringen en onduidelijkheid over in te trekken richtlijnen waarvoor geen vervangend VNECE-reglement is en hoe daar mee om te gaan in de overgangperiode.

Geavanceerde veiligheidssystemen: ESC is klaar om te worden verplicht, aangezien de VNECE hiervoor al het nodige voorwerk heeft verricht. De andere systemen (AEBS en LDW) worden wel geleverd (op kleinere schaal), maar een eenduidige standaard (laat staan een definitie door de VNECE) ontbreekt nog. Het is onzeker of deze systemen in 2013 verplicht kunnen worden.

Banden/TPMS: De regelgeving voor nieuwe banden en TPMS is goed uitvoerbaar.

b) Handhaafbaarheid:

De voorgestelde regelgeving is handhaafbaar. In de handhavingsmethodiek van typegoedkeuringseisen aan motorvoertuigen verandert niets. Voor Nederland betekent dit dat typegoedkeuring door de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) wordt gedaan. Deze keuring zal worden uitgebreid met de systemen waarover naar aanleiding van dit voorstel een akkoord wordt bereikt.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen

9. Nederlandse positie

a) Nederlandse belangen en eerste algemene standpunt:

Nederland verwelkomt bepaalde onderdelen van dit initiatief van de Commissie, maar is over andere onderdelen minder te spreken. Met betrekking tot de specifieke voorgestelde regelgeving heeft Nederland de volgende positie:

Vereenvoudiging typegoedkeuringsregelgeving:

Voor wat betreft de beoogde vereenvoudiging van de typegoedkeuringsregelgeving, de verbetering van de transparantie en vermindering van administratieve lasten is Nederland van mening dat deze doelstellingen niet worden behaald en dat zelfs het tegenovergestelde wordt bereikt. Wel wordt het principe van het vervangen van specifieke richtlijnen door een rechtstreekse verwijzing naar VNECE-reglementen gesteund voor zover daar VNECE-reglementen voor aanwezig zijn die, waar thans de specifieke richtlijnen daarin voorzien, tevens installatievoorschriften bevatten. De verwijzing naar VNECE-reglementen zou volgens Nederland echter beter direct in Kaderrichtlijn 2007/46/EG kunnen worden opgenomen, die daar speciaal voor is aangepast, en niet in een nieuw op te stellen verordening. Nederland wil hier in Brussel zolang mogelijk aan vasthouden.

Verkeersveiligheid: Nederland steunt het verplicht toepassen van ESC voor alle voertuigen. Voor de overige veiligheidssystemen wenst Nederland een toelichting van de Commissie over de keuze voor juist deze

systemen. Nederland pleit ervoor daarbij de resultaten van het Europese onderzoek elmpact over de effectiviteit van nieuwe veiligheidssystemen te betrekken en wenst tevens te wachten met het maken van een keuze tot de studie in Nederland is afgerond (halverwege 2009) waarin 5 veiligheidssystemen op grote schaal worden getest. Daarnaast dient het voorstel op een paar punten meer concreet te worden geformuleerd (o.a. artikel 6). Het artikel over gevaarlijke stoffen (6.6) is overbodig, aangezien dit in een andere richtlijn wordt geregeld (Raad en EP hebben daartoe onlangs over COM(2006)852 een akkoord bereikt).

Banden/TPMS:

Omdat de normen voor nieuwe banden en bandendrukmeters belangrijke implicaties hebben voor het milieu, zal Nederland de Commissie, dan wel het Voorzitterschap, verzoeken om een regelmatige stand van zaken-rapportage in de Milieuraad.

Nederland steunt het voorstel voor een norm voor de *wet grip* van nieuwe banden en benadrukt dat het wenselijk is deze norm zo vroeg mogelijk in werking te laten treden. Nederland betreurt het dat deze norm niet verplicht wordt gesteld voor vrachtwagenbanden (C3) en zal de Commissie uitnodigen hier wel regelgeving voor te introduceren.

Nederland steunt de Commissie in de aanscherping van geluidsnormen voor nieuwe banden. De voorgestelde normen voor personenwagenbanden (C1) voldoen aan de Nederlandse wensen, maar die voor bestel- en vrachtwagenbanden blijven hier significant bij achter en moeten naar Nederlands» standpunt verscherpt worden, aangezien juist deze banden de grootste bijdrage leveren aan de geluidproductie van onze snelwegen. Nederland pleit verder voor verkorting van het tijdpad van invoering.

Nederland steunt de Commissie bij het toepassen van een aftrek op het meetresultaat. De definities van *off road* banden en *special»* banden voor vrachtwagens in het huidige voorstel zijn onvoldoende strak omlijnd en vormen een «gevaarlijk» gat in de regelgeving.

Nederland steunt de verplichtstelling van TPMS voor personenauto's in 2012, maar mist een verplichtstelling voor TPMS voor bestelwagens die van dezelfde typen banden gebruik maken. Nederland zal daarom voorstellen om ook bestelwagens onder de verplichtstelling te laten vallen. Nederland is tevreden over de hoogte van de normen voor rolweerstand die de Commissie voorstelt, maar is van mening dat de inwerkingtredingstermijnen van de rolweerstandnormen te ver weg liggen en te lang zijn. Een hoge ambitie is hierbij essentieel gezien het belang van rolweerstandnormen bij het behalen van het doel van 120 gram per kilometer CO₂ uitstoot door nieuwe personenauto's in 2012 (zie bnc fiche inzake verordening emissienormen voor nieuwe personenauto's van 4/2/2008).

De krijgsmacht stelt bijzondere eisen aan banden ten behoeve van de terreinvaardigheid en dient in het kader van operationele doeleinden dan ook uitgezonderd te kunnen worden van de gestelde nieuwe limietwaarden voor banden en bandendrukmeters. Waar mogelijk, zal echter wel inhoud gegeven worden aan de nieuwe regelgeving.

(de onderstaande punten worden niet aan het Parlement gezonden)

b) Besloten gedeelte Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntinname:

Zie onder 9a).

Fiche 5: Mededeling inzake de Unie voor de Mediterrane regio

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad betreffende het Barcelona proces: Unie voor de Mediterrane regio

Datum Commissiedocument: 20 mei 2008

Nr. Commissiedocument: COM (2008) 319 final

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197081

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: De mededeling zal worden behandeld in de Raadswerkgroep Mashrak-Maghreb (MaMa) en in Euromed-kader. Op 13 juli zal de Top inzake de Unie voor de Mediterrane regio plaatsvinden.

Eerstverantwoordelijk ministerie: BZ

2. Essentie voorstel:

Nadat tijdens de Europese Raad van 13–14 maart 2008 werd besloten dat het Franse initiatief voor oprichting van een Unie voor de Mediterrane regio zou worden geïntegreerd in het Barcelona proces, publiceerde de Europese Commissie eind mei 2008 een mededeling met voorstellen voor inhoudelijke en institutionele vormgeving van wat officieel voortaan heet «Barcelona-proces: Unie voor de Mediterrane regio». De verworvenheden van het Barcelona-proces blijven behouden, maar in de verwachting dat het Franse initiatief een nieuw politiek elan zal geven aan een proces waarvan de waarde doorgaans niet in twijfel wordt getrokken maar de vitaliteit soms wel. Mede met het oog hierop is het de bedoeling dat de Mediterrane partnerlanden meer zeggenschap krijgen op projectmatig, organisatorisch en institutioneel gebied. In dit verband wordt voorgesteld de Unie voor de Mediterrane regio te laten functioneren onder een gedeeld EU-Mediterraan co-voorzitterschap en wordt gesproken over het opzetten van een apart secretariaat en een zogeheten *Joint Permanent Committee*, waarin de Brusselse vertegenwoordigers van de landen die lid zijn van de Unie voor de Mediterrane regio regelmatig bijeenkomen. Naast de reeds bestaande activiteiten in het kader van het Barcelona proces, beoogt de Unie voor de Mediterrane regio additionele concrete en zichtbare projecten te ontwikkelen ter bevordering van de regionale samenwerking. De projecten zullen zich in eerste instantie richten op de volgende sectoren: duurzame ontwikkeling (milieu, energie, transport en water), cultuur (interculturele dialoog, onderwijs) en in een later stadium: economische groei, personenverkeer en veiligheid (inclusief migratie). Behalve eventuele communautaire financiering, zal worden getracht om additionele fondsen aan te trekken uit onder meer de private sector, bilaterale bijdragen en internationale financiële instellingen. De voorstellen van de Commissie worden momenteel in Raadskader besproken. Het is de bedoeling dat het «Barcelona-proces: Unie voor de Mediterrane Regio» op 13 juli 2008 tijdens een speciale top in Parijs officieel wordt opgericht.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wetten regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie doet in de mededeling slechts voorstellen en kondigt geen acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan. Deze voorstellen zijn echter vrij concreet uitgewerkt en kunnen worden opgevolgd, vandaar dat de subsidiariteit en proportionaliteit van de voorstellen nader wordt bekeken. De subsidiariteit van de voorstellen wordt vooralsnog positief beoordeeld. Het multilaterale Barcelona proces is veelomvattend, zowel voor wat betreft geografische reikwijdte als diversiteit aan onderwerpen. Op het niveau van individuele lidstaten zou een dergelijk groot aantal programma's niet kunnen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Ook de proportionaliteit wordt vooralsnog positief beoordeeld. Het Barcelona proces vormt een goede aanvulling op het bilaterale Europees Nabuurschapsbeleid als multilateraal kader voor samenwerking met de buurlanden van de EU. Een nieuwe politieke impuls aan het Barcelona proces wordt verwelkomd en deze mededeling vormt hiertoe een goede aanzet.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland verwelkomt de mededeling in algemene zin en is voornemens om op basis van de huidige voorstellen de volgende standpunten uit te dragen:

- *Co-voorzitterschap, secretariaat en Joint Permanent Committee:*
Het voorgestelde EU-Mediterraan co-voorzitterschap en secretariaat is iets waarover in Euromed-verband al enkele jaren wordt gesproken in het kader van hervorming van de werkmethoden, maar eerder niet acceptabel is gebleken. Nederland en de andere EU lidstaten hebben geen bezwaar tegen *co-voorzitterschap*. De Commissie denkt nu niet aan een roulerend voorzitterschap van Mediterrane zijde maar een keuze op basis van consensus. Nederland draagt uit dat in dit geval alle respectieve landen op gelijke basis in aanmerking dienen te komen voor het vervullen van het co-voorzitterschap. Wat betreft de invulling van het co-voorzitterschap aan EU-zijde kan vermeld worden dat de oorspronkelijke Franse inzet om de Mediterrane EU lidstaten in eerste instantie het co-voorzitterschap te laten bekleden moeilijk te verenigen is met de bepalingen uit het Verdrag.
Nederland kan leven met de door de Commissie voorgestelde project-georiënteerde versie van een UM *secretariaat*, waarbij wel van belang is dat hiermee geen additionele kosten gemoeid zullen zijn. Ook voor het secretariaat geldt dat detachering en co-voorzitterschap in principe open moet staan voor alle landen die deelnemen aan de Unie voor de Mediterrane regio op gelijkwaardige basis.
Opzetten van een *Joint Permanent Committee* van vertegenwoordigers van landen die deelnemen aan de Unie voor de Mediterrane regio in Brussel kan zeker zinvol zijn en mogelijk leiden tot minder frequente bijeenkomsten van de *Senior Officials*, die momenteel in Euromed-kader maandelijks bijeenkomen. Het hierboven gesignaleerde probleem t.a.v. het co-voorzitterschap zal ook gelden voor dit nieuwe kader.
- *Financiering projecten*
Het is de bedoeling dat de Unie voor de Mediterrane regio additionele financiering zal aantrekken voor Euromediterrane projecten. Het valt nog te bezien of dit realiseerbaar is. In het huidige Euromed-kader

bestaat reeds een totaalpakket aan Euromed-activiteiten en programma's die uit ENPI (Europees Nabuurschaps- en Partnerschapsinstrument) worden gefinancierd. Voor de periode 2007–2010 is een bedrag van € 333 miljoen gereserveerd voor de Euromed-regio. Het totale EU-budget voor MZ-landen is € 7,2 miljard voor 2007–2013 (op een totaal van € 11,6 mld voor ENPI). De mogelijkheid voor co-financiering tussen de Gemeenschap, lidstaten en derden (zoals private financiers, bilaterale bijdragen, IFI's en regionale banken) bestaat sinds de inwerkingtreding van het ENPI in 2007. Invoering van een apart projectenloket zal mogelijk vooral neerkomen op heropening van de discussie over de verdeling van middelen tussen oostelijke en zuidelijke burens. Nederland acht de heropening van die discussie in het kader van de lopende Financiële Perspectieven niet opportuun.

– *Financiële instelling*

Nederland is geen voorstander van het opzetten van een separate internationale financiële instelling voor de partnerlanden van de Unie voor de Mediterrane Regio, zoals een paar lidstaten zouden willen voorstellen. De activiteiten van een dergelijke instelling kunnen veel kostenefficiënter worden uitgevoerd door reeds gevestigde internationale financiële instellingen met een ruim leenmandaat voor deze regio (zoals de EIB en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank). Nederland is zeer terughoudend als het gaat om het opzetten van dergelijke nieuwe instellingen omdat er op dit moment reeds verschillende internationale en Europese financiële instellingen actief zijn in de betreffende regio en er geen gebrek is aan door de EU(-lidstaten) beschikbaar gestelde middelen en financiële faciliteiten voor deze landen. De toegevoegde waarde van een nieuwe bank voor deze regio wordt daarom door Nederland ook sterk in twijfel getrokken. Daarnaast is Nederland er niet van overtuigd dat de vraag vanuit de Partnerlanden voor een separate instelling groot genoeg is om een dergelijk initiatief te rechtvaardigen. Tenslotte bestaan er zorgen over de financiële soliditeit: een nieuwe instelling die zich beperkt tot een klein aantal landen in één regio kan zijn risico's moeilijk diversificeren.

– *Mediterrane Unie en het Barcelona proces*

Er is nog altijd geen werkelijk overtuigende analyse voorhanden van waarom de Unie voor de Mediterrane regio niet tegen dezelfde problemen zal aanlopen als het Barcelona proces. Een van de voornaamste motieven van Frankrijk om dit initiatief te lanceren was immers de gedachte dat het Barcelona proces werd belemmerd door politieke tegenstellingen, procesmatig te veel werd gedomineerd door de EU, te paternalistisch was en te weinig verantwoordelijk neerlegde bij de landen aan de andere kant van de Middellandse Zee. Wel zou de nieuwe Unie voor een nieuw momentum kunnen zorgen. Nederland vraagt zich wel af hoe de additionele projecten die in het leven worden geroepen, zich verhouden tot reeds bestaande initiatieven (zoals Horizon 2020).